

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng thứ Sáu ngày 01/04/2022.

NỘI DUNG HỌC TẬP ĐỀ TÀI 841

“NHÂN TÌNH LÝ SỰ THAY ĐỔI PHỨC TẠP”

Nhân tình lý sự thay đổi phức tạp, nhà Phật gọi là “*nhân tình lý sự biến hóa đa đoan*”. Trong một giây, trong ta đã khởi lên vô số ý niệm. Mỗi một ý niệm vi tế đều có hiện tượng vật chất và hiện tượng tinh thần. Nếu ý niệm có hình tướng giống như những cuộn phim màn bạc ngày xưa thì một giây ta xả ra rất nhiều phim gốc. Ý niệm nhiều đến như vậy nên nhân tình lý sự rất phức tạp!

Hòa Thượng nói: “*Xã hội này vô cùng, vô cùng phức tạp, thay đổi biến hóa không thể lường được! Nhân tình thế sự thay đổi nhiều đến như vậy thì chúng ta phải làm như thế nào để ứng phó với nó? Thích Ca Mâu Ni Phật dạy chúng ta “cần tu Giới - Định – Huệ”. Sự biến hóa đa đoan của người, đó là việc của họ. Chúng ta chuyên cần tu Giới, tu Định, tu Huệ thì giữa sự biến hóa đa đoan như vậy, họ bất an nhưng chúng ta vẫn an ổn*”.

Nhân tình sự lý của con người phức tạp đến mức không thể đo lường được! Chúng ta muốn ta an ổn thì chúng ta chuyên cần tu Giới, tu Định, tu Huệ. Người ta không có lòng nhân, ác ý, đa đoan. Còn chúng ta cứ dùng thiện tâm, thiện hạnh đối đãi với tất cả mọi người, kể cả đối với người hại chúng ta. Người ta bất nhân, bất nghĩa còn chúng ta lúc nào cũng tràn đầy sự nhân nghĩa. Chúng ta nhân nghĩa ngay với cả người hại chúng ta chứ không chỉ nhân nghĩa với người chúng ta thích, người chúng ta có cảm tình. Đó chính là Giới.

Người ta không có lễ nhưng chúng ta tuyệt đối tuân thủ lễ. Người ta thiếu trí tuệ, mờ mịt. Chắc hẳn chúng ta cũng không có đủ trí tuệ nhưng chúng ta nương vào trí tuệ của Phật Bồ Tát, nương vào trí tuệ của Thánh Hiền mà làm. Chúng ta không có trí tuệ của Hòa Thượng thì chúng ta mượn nhờ trí tuệ của Ngài, có nghĩa là tất cả khởi tâm động niệm, hành động tạo tác, chúng ta đều làm theo lời dạy của Ngài. Ban đầu chúng ta có thể có sự chuech choạc, làm chưa chuẩn nhưng dần dần sẽ chuẩn. Vậy thì dù thế sự này biến hóa đa đoan nhưng đó là việc của họ, chúng ta không bị ảnh hưởng.

Giới là rào cản, là mực thước để chúng ta an ổn ở trong đó. Ví dụ khi chúng ta đi đến ngã tư đèn xanh đèn đỏ, mọi người không nhìn thấy chú công an đứng đó thì vượt đèn đỏ còn chúng ta vẫn giữ chuẩn mực, đèn đỏ thì dừng lại, đèn xanh thì đi tiếp.

Hòa Thượng nói: **“Cho dù xã hội có phức tạp đến mức nào đi chăng nữa nhưng ta vẫn có thể giữ được Giới – Định – Tuệ thì tự nhiên ta an ổn giữa bao nhiêu người không an ổn. Trong đời sống vật chất, ta có chỗ nương về rất an ổn. Trong đời sống tinh thần, ta cũng có chỗ nương về rất an ổn. Vậy thì còn gì để ta phải bận tâm? Cho nên người xưa nói Giới – Định – Tuệ là thành trì vững hơn sắt thép”**.

Đây chính là sức mạnh, tinh thần, nghị lực giúp chúng ta lúc nào cũng phần chấn, không ụt dột. Giới – Định – Tuệ là thành trì giúp chúng ta an ổn giữa phong ba. Sinh - lão - bệnh - tử cũng không làm chúng ta phải bận tâm. **“Cầu bất đắc khổ, oán tắng hội khổ, ngũ ấm xí tận khổ”** cũng chỉ là chuyện nhỏ.

Hòa Thượng nói: **“Chúng ta làm thế nào để sống an ổn giữa những người bất an, giữa nhân tình thế sự biến hóa đa đoan như thế này? Cần tu Giới – Định – Tuệ”**. Như vậy thì dù xung quanh ta bất an đến thế nào nhưng ta vẫn an ổn, tất cả mọi vấn đề ta đều có thể giải quyết. Trong tâm thanh tịnh của ta, mọi vấn đề đều không thể trở thành vấn đề. Người này bất an thì đến nói với ta thế này, người kia bất an thì đến nói với ta thế kia, dù họ thấy bất an nhưng ta vẫn thấy bình thường.

Một vị Hòa Thượng nghe hai học trò phân bua, thắc mắc. Sau khi nghe xong, đối mỗi người học trò thì người Thầy đều nói: **“Ừ! Ông đúng!”**. Người thị giả nghe thấy vậy thì nói: **“Thưa Thầy, con thấy sư huynh nói đúng mà?”**. Vị Hòa Thượng lại nói: **“Ừ! Ông cũng đúng!”**. Ba người kia sống trong vọng tưởng, phân biệt, chấp trước. Riêng vị Hòa Thượng không sống trong vọng tưởng, phân biệt, chấp trước cho nên Ngài có tâm an.

Hòa Thượng Tịnh Không giải thích: **“Cái gì là Giới – Định – Tuệ? Giới có điều, có văn, những chuẩn mực quy phạm đều là Giới. Định là tâm thanh tịnh, tuyệt đối không bị ngoại cảnh bên ngoài khiến cho mình dao động. Huệ là giác. Định có thể sinh Huệ”**.

Thí dụ họ làm ra lối đi, họ yêu cầu mọi người phải đi vòng ở chỗ kia thì chúng ta phải đi vòng đúng theo chỉ dẫn. Nếu chúng ta đi tắt qua lối cỏ để thay vì đi 200m thì chỉ đi 2m, như vậy là chúng ta phạm giới. Thật ra khi đi vòng tuy hơi mất công hơn nhưng tâm ta được an, người đi dẫm qua cỏ thì tâm không an. Vậy thì rõ ràng người giữ Giới – Định – Tuệ tự mình có tâm an, còn người không tuân thủ Giới – Định – Tuệ tự cảm thấy bất an.

Ta bước vào một rừng hoa quế rất đẹp và thơm, ta đứng đó để ngắm và có thể xòe tay hứng cánh hoa rơi. Nhưng gần đó lại có những người lén bẻ nhánh cây, vừa bẻ xong thì họ bị tuyết còi phạt tiền. Nếu ta chỉ đến ngắm hoa thì rất an, còn những người lăm lét muốn hái hoa bẻ cành thì rất bất an. Họ không biết rằng chỉ cần họ bẻ cành thì sẽ có người đến viết phiếu phạt vì có camera quan sát. Người sống trong chuẩn mực sẽ an ổn trong chuẩn mực. Người không sống theo chuẩn mực thì luôn lo sợ người khác nhìn thấy, tự họ cảm thấy bất an.

Trước đây, ta lơ mơ với mọi thứ nhưng sau một thời gian sống theo chuẩn mực, khuôn phép thì tự nhiên ta tinh tường mọi thứ. Ta tinh tường đến mức mọi người không hiểu tại sao ta lại có thể tinh tường đến mức như vậy. Đó chính là Huệ. Huệ có thể giải quyết tất cả mọi việc. Khi có Huệ, ta làm việc hợp tình, hợp lý, hợp pháp. Nếu chưa có Huệ thì ta chỉ làm theo vọng tưởng của mình, chắc chắn không hợp tình, không hợp lý mà nguy hơn nữa là trái pháp luật.

Bài này tôi hết sức cảm xúc khi đọc lời Hòa Thượng nói: **“Nhân tình thế sự đa đoan phức tạp, đó là việc của họ. Chúng ta không phải theo họ! Chúng ta vẫn giữ chuẩn mực, sống theo quy phạm, quy chuẩn mà Phật đã răn dạy, Thánh Hiền đã khuyên bảo thì tự nhiên chúng ta an ổn giữa bao nhiêu người không an ổn, chúng ta tự tại giữa bao nhiêu người không tự tại!”**.

Nhiều người có sức định, có một cái “thần” mạnh mẽ đến mức quỷ thần cũng nể phục. Chúng ta thì sống thế nào mà đến quỷ nhỏ cũng xem thường! Bởi vì khởi tâm động niệm của chúng ta là sai trái, không có chuẩn mực. Nếu khởi tâm động niệm của chúng ta chuẩn mực, tâm của chúng ta là Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín thì tự khắc chúng ta mạnh mẽ vô song. Người không có sự chuẩn mực, mang tâm tư lợi thì tự nhiên họ cảm thấy nhút nhát, yếu hèn vì họ đã làm sai. Người làm đúng quy chuẩn, đúng quy điều, trong tâm không một chút “tự tư tự lợi” thì cách họ làm, thậm chí cách họ cười cũng mạnh mẽ. Cho nên tôi rất cảm xúc với bài này khi nghe Hòa Thượng nói: **“Chúng ta tự khắc sẽ an ổn giữa nhân tình đa đoan phức tạp này!”**.

Hòa Thượng nói: **“Người xưa nói: “Đức trọng quỷ thần kính nể”. Bạn tu hành mà ngay đến quỷ nhỏ cũng xem thường, vậy thì bạn tu cái gì?”**. Chúng ta có cái để mạnh mẽ thì tự nhiên quỷ không dám đụng đến. Trước đây tôi phát tâm đi dạy học ở xa, tôi đi bằng xe máy trên con đường rất nguy hiểm. Mọi người lo lắng cho tôi vì con đường đó ngày nào cũng có tai nạn và người chết nhưng tôi nói: **“Yên tâm đi! Tôi không mất mạng đâu mà sợ! Nó có thể lấy cái tay, lấy cái chân nhưng chắc chắn không dám lấy mạng tôi đâu vì lấy mạng này nó phải nợ nhiều mạng khác!”**. Ta đang làm những việc chính đáng, những việc hoàn toàn lợi ích cho tha nhân. Nếu ta không mạnh mẽ như vậy thì khi nghe người ta nói đến khó khăn, nguy hiểm, ta sẽ sợ hãi mà chùn bước.

Hòa Thượng nói: **“Chúng ta học Phật, điều quan trọng nhất là khai mở được trí tuệ, minh tường được sự lý. Sự lý đều biến hóa thay đổi phức tạp, nhất là sự tướng thay đổi quá phức tạp. Ở ngay trong cuộc sống thường ngày, ở trên mặt nhân sự thì sự thay đổi càng rõ ràng hơn, tốc độ thay đổi còn nhanh hơn. Ngày hôm qua, ta cảm thấy người này là một người tốt khiến ta rất tôn kính, xem họ là một người bạn tốt. Nhưng hôm nay thì thái độ của chúng ta đối với họ thay đổi bởi vì họ không phải là một người tốt. Ta cảm thấy người này có hại đối với ta, vậy thì nơi nơi ta đều phòng phạm. Bạn thấy không, nhân tình thế sự phức tạp, biến hóa như vậy, phức tạp đến mức xoay chuyển 180 độ! Từ xưa đến nay, tất cả chúng sanh khởi tâm động niệm, từng sát na, sát na đều biến đổi khôn lường. Cho nên người xưa thường nói: “Làm việc khó! Làm người càng khó!”**.”

Trên “*Kinh Địa Tạng*”, Phật nói: “**Chúng sanh Diêm Phù Đề càng cường, nan hóa**”. Cõi Ta Bà chúng ta được gọi là Diêm Phù Đề. “*Càng cường nan hóa*” là cố chấp, làm theo tập khí của mình, không làm theo lời giáo huấn của Thánh Hiền, càng cường đến mức “**tự vĩ vi thị**”, tự cho mình là đúng, tự cho rằng mình làm như vậy không sai. Điều này rất nguy hiểm! Chúng ta suy tính thì thấy rất hợp lý nhưng đều sai. Chúng ta tưởng là hợp lý, thỏa đáng nhưng đó chỉ là hợp lý với bản thân chúng ta thôi, trong khi đó việc chúng ta làm gây hư hại đối với gia đình, đoàn thể, quốc gia, dân tộc.

Hòa Thượng nói: “**Ngay đời này của chúng ta chân thật rất may mắn cho nên chúng ta không thể không cảm tạ Lão Sư! Lão Sư đã dẫn dắt chúng ta vào nhà Phật để học tập giáo huấn của Phật Bồ Tát cho nên ngay trong đời này chúng ta mới may mắn biết được, làm được để ngay trong đời này thì yên vui, đời sau thì thoát khỏi sinh tử luân hồi**”. Đây mới thật sự là mỗi niệm tri ân! Hòa Thượng thấy mình quá may mắn giữa bao nhiêu người không may mắn. Biết bao nhiêu người không được tiếp nhận giáo huấn của Phật Bồ Tát nên không biết đường quay đầu.

Hòa Thượng nói: “**Các bạn thử nghĩ xem: Nếu chúng ta không học tập giáo huấn của Phật Bồ Tát, chúng ta ở trong xã hội này, cùng ở chung với đại chúng nhân tình thế sự đa đoan thì thân tâm động loạn, phức tạp đến nhường nào, khổ đến vô cùng vô tận, khổ đến mức không thể nói thành lời! Không luận là địa vị của bạn cao đến nhường nào, tiền của bạn có được nhiều đến bao nhiêu, bạn đều khổ như nhau! May mắn chúng ta có những vị Thầy tốt cho nên chúng ta mới có được Lão Sư đưa chúng ta vào nhà Phật, dạy chúng ta giáo huấn của Phật để ngay trong đời này chúng ta biết mà cải đổi. Nếu không thì chúng ta vẫn là chúng sanh Diêm Phù Đề càng cường, nan hóa, lúc nào cũng “tự vĩ vi thị”, tự cho mình là đúng**”. Có người cả một đời sai mà không hề biết, sai đến lúc muốn quay đầu sửa sai nhưng cũng không có cơ hội. Như vậy thì quá đáng thương!

Hòa Thượng nói: “**Chính mình phải chăm chỉ, nỗ lực mà phản tỉnh, phản tỉnh! Bạn mỗi ngày thân tâm có được an ổn không? Chúng ta phải tự kiểm điểm mỗi ngày xem thân tâm của mình có được yên vui hay không? Từ ngay chỗ này chúng ta có thể tường tận! Nếu tâm an vui thì chúng ta không bị ô nhiễm, nếu tâm không an vui thì chúng ta bị ô nhiễm như mọi người. Xã hội này quá phức tạp, thay đổi quá lớn! Đối diện với tất cả người, sự vật, tâm lý, sinh lý của mọi người đều cảm thấy áp lực quá nặng nề**”.

Chúng ta tự phản tỉnh xem mỗi ngày thân tâm mình có được yên vui không. Chúng ta cảm thấy nhân tình sự lý biến hóa quá phức tạp, tự nhiên chúng ta cũng cảm thấy bị chi phối, bị áp lực. Hòa Thượng dạy chúng ta phương pháp tìm sự an ổn giữa sự bất an. Chúng ta an trú trong Giới – Định – Huệ, an trú trong những chuẩn mực, khuôn phép thì khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế của chúng ta sẽ theo giáo huấn của Phật Bồ Tát, chắc chắn sẽ hợp tình, hợp lý, hợp pháp. Vậy thì làm gì có áp lực!

Nếu chúng ta cũng “*nhân tình sự lý*” thì chúng ta cũng bị áp lực vô cùng nặng nề, khổ không thể nói ra lời, khổ vô biên. Bài hôm qua chúng ta học “*biển nghiệp mênh mông, khổ hải vô biên*”. Chỗ này chúng ta phải tự phản tỉnh! Chúng sanh ở trong cõi Diêm Phù Đề lao xao, không chỗ quay về vì không có nơi nương tựa. Chúng ta có chỗ quay về thì tại sao chúng ta không toàn tâm toàn ý quay về để không bị khổ? Chúng sanh khổ vô biên vì khởi tâm động niệm đều là khởi tâm động niệm của phàm phu. Còn chúng ta đã quay về với Phật thì khởi tâm động niệm của chúng ta phải dựa trên giáo huấn của Phật Bồ Tát, đối nhân xử thế của chúng ta phải dựa vào giáo huấn của Thánh Hiền. Khi khởi tâm động niệm của chúng ta là khởi tâm động niệm của Phật Bồ Tát, đối nhân xử thế của chúng ta là đối nhân xử thế của Thánh Hiền thì chúng ta không còn bất an, không còn khổ đau!

Hòa Thượng dạy chúng ta: “*Sống trong xã hội, chúng ta ngày ngày tiếp xúc, cùng ở chung với chúng sanh khởi tâm động niệm đều là bất thiện, vậy thì đơn giản là chỉ cần chúng ta an trú trong Giới – Định – Huệ thì tự nhiên chúng ta an ổn giữa những sự bất an*”.

Họ tốt với ta thì ta tốt với họ, họ không tốt với ta thì ta dùng tâm đối phó. Nếu chúng ta vẫn dùng tâm nhân sự đa đoan như vậy thì sẽ rất khổ. Chúng ta không theo họ mà phải hoàn toàn theo lời dạy của Phật Bồ Tát, của Thánh Hiền. Thánh Hiền dạy: “*Nhân dân ái vật*”, người có lòng nhân luôn yêu thương tất cả mọi người, mọi vật. Vậy thì ta hãy đối xử với tất cả mọi người bằng lòng nhân từ. Trong khởi tâm động niệm, trong đối nhân xử thế, ta đều dùng lòng nhân từ thì tự khắc ta an ổn giữa những người bất an, ta tự tại giữa những người không tự tại.

Hòa Thượng nhắc đi nhắc lại: “*Hàng ngày chúng ta phải tự phản tỉnh, phản tỉnh xem đời sống của mình, thân tâm của mình có được yên vui không!*”. Nếu thân tâm mình được yên vui vậy thì đúng. Nếu thân tâm mình cảm thấy phiền, mệt mỏi, phức tạp thì mình chưa trở về an trú trong lời giáo huấn của Phật Bồ Tát, giáo lý của Thánh Hiền!

Hòa Thượng đã làm ra tấm gương cho chúng ta. Đối với việc chúng sanh, chúng ta hãy tích cực làm! Đối với việc lợi ích cho bản thân, chúng ta hạ đến mức thấp nhất. Vậy thì chúng ta sẽ an ổn giữa bao nhiêu người không an ổn. Ta an ổn giữa sự bất an, ta mạnh mẽ giữa sự yếu hèn! Phật Bồ Tát đến thế gian này chỉ vì chúng sanh, chỉ cần chúng sanh nghe được Phật pháp, chúng sanh chuyển đổi là được!

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỉ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!

Chúng con chân thành cảm ơn!